

T A
N
T S
U
I N
F
O KUUKIRI

Artiklid

lk 2
Kõrgharidusega
tantsuõpetajaks –
aga kuidas?

lk 5
Kommentaari TÕ
Viljandi Kultuuri-
akadeemia (TÜ VKA)
etenduskunstide
osakonna
tantsukunsti
õppekavalt.

lk 6
Küsimusi
rahvatantsust
mõtlemiseks

Lavadel

lk 8
Ees ootamas

lk 10
Lugemiseks

Tantsust mõeldud
ja kirjutatud

lk 11
Peegelneuronitest,
visuaalsetest
stiimulitest
tantsutrennis

Uudised

Soovitusi
enesetäienduseks

n° 22 — 12. 2012

Väljaandja
Eesti
Tantsuhariduse Liit

Toimetaja
Evelin Lagle

Graafiline disain
Jaan Sarapuu

Artiklite õigekeel
on artiklite autorite
vastutusel.

ISSN 2228-2254

9 772228 225008

**““BALTOSCANDALI” KUNSTILINE JUHT
PRIIT RAUD ÜTLES FESTIVALI TUTVUSTUSES:
MIDAGI MEIE ÜMBER ON PAIGAST ÄRA [---]
TUNDUB, ET PRAEGU ONGI VAJA SÕNASTA-
DA NII TEATRIT KUI KA MEIE ENDA OLEMISE
PÕHIOLEMUST. JA SEE EI PRUUGI ÜLDSE
MUGAV OLLA.”**

Hedli-Liis Toome artiklis Hundid söönud, lambad terved.

Teatريفestival „Baltoscandal” 4.—7. VII 2012, Teater.Muusika.Kino, oktoober 2012.

2 — Artiklid

KÕRGHARIDUSEGA TANTSUÕPETAJAKS — AGA KUIDAS?

Silvia Purje

Eesti Tantsuspordi Liidu Elukutseliste Alaliidu juhatuse liige

Võistlus- ja seltskonnatantsu õpetaja

Viimastel aegadel on tantsuinimeste seas üha tihedamini jutuks tulnud tantsuõpetaja staatus. Tantsutunnid justkui toimuvad ja nõudlus on, kuid tantsuõpetaja kutset ei ole. Võib-olla ei oska ma asju päris õigete nimedega nimetada, kuid koolijuhil on ka keeruline - kvalifikatsiooni tõstmine, staaži arvutamine ja kõik sellised teemad, mis matemaatika või geograafia õpetajaga on klaarid, on tantsuõpetaja puhul segased. Kokkuvõttes – tantsutunde kooli õppekavasse tahetakse, tantsuõpet toimub paljudes koolides, aga tantsuõpetajat sellise nimega palgale võtta ei saa. On küsimus ainult selles, et riiklikus õppekavas puudub kohustuslik aine nimega tantsuõpetus või on mingi muu põhjus, miks see nii on, et tantsuõpetajat koolis matemaatikaõpetajaga ühte süsteemi panna ei ole võimalik. Väidetavalt antakse küll välja tantsuspetsialisti kutset, aga see ei ole ikkagi asi, mille alusel saaks inimese tantsuõpetajana üldhariduskooli tööle vormistada.

Minust sai tantsuõpetaja üsna juhuslikult. Tundus küll loogiline peale aktiivse tantsuspordiga huvastijätmist oma oskuste jagamine noorematega, kuid nüüdseks juba pea 20 aastat tagasi ei arvanud ma, et see saabki olema minu töö.

Aeg on edasi läinud ja tantsuõpetaja olen siiani. Võistlustantsu treenerina töötan eelkõige algajate tantsusportlaste õpetamisega, meistreid välja treima ei kipu. Hoopis enam armastan koolis tantsu õpetada. Tavalistele lastele, tavalises tantsutun- nis. Natuke head valssi ja rumbat kulub elus ikka marjaks ära, ole siis kes tahes, lukksepp või advokaat. Aga võta näpust – koolis õpetamiseks on vaja kõrgharitud olla. Mõistlik mõte iseenesest, koolitarkust peakski jagama inimesed, kes on õppi- nud õpetama, mitte need, kes ise küll hirmtargad, kuid oma tarkuse tagamaid lahti seletada ei mõista. Hea õpetaja teeb keerulise lihtsaks ja kättesaamatu kättesaa- davaks ning selleks vajab ta kindlasti eelnevalt ise koolitust, et õiglast tulemust oo- data igalt kasvavalt, arenevalt, lõpuni mõistetamatult inimlapselt. Nüüd aga saa- bubki minu teele takistus, mille ületamine pole sugugi nii lihtne.

Nimelt ei ole meil Eestis kõrgharitud tantsuõpetajaid. Vähemalt mitte neid, kes vals- si ja rumbat oskaksid õpetada. On küll tantsuõpetaja haridusega inimesi tulnud nii Viljandi Kultuuriakadeemiast kui Tallinna Ülikoolist, kuid koolis ei ole see haridus piisav, et olla pedagoogilise kõrgharidusega täisväärtuslik õpetaja. Nii olen mina asjast aru saanud. On matemaatikaõpetajaid, klassiõpetajaid ja teisi toredaid õpe- tajaharidusega inimesi, kes lisaks ka tantsu õpetama on õppinud, kuid kõrgharidu- sega tantsuõpetajat ei ole. Miks ei ole, on tegelikult ka täiesti seletatav. Nimelt kui matemaatikas on asi sedamoodi, et õpetada tuleb igal juhul nii geomeetriat, trigo- nomeetriat kui ka kõiki neid teisi meetriaid, siis tantsuõpetus on väga lai mõiste. Kui sõnaga tants seostub ühele tantsupidu ja Tuljak, siis teine mõtleb hoopis fokstroile ja sambale ning kolmandal jookseb silme eest läbi päkkadel tippiv baleriin. Iga õpe- taja on oma ala eest väljas ja tants valgub laiali nagu kevadine sulavesi. Sestap ongi nii, et kõiksugused katsetused tantsualase kõrghariduse teemadel on siiani lõppe- nud üht või teistmoodi valusalt. Ühtmoodi nii, et tantsuõpetajaid nagu koolitatakse, kuid nad ei leia tööd – nii selgus näiteks Eesti Tantsuhariduse Liidu poolt korralda- tud mõttetalgutel käesoleva aasta algul - või teistmoodi nii, et neid ei koolitatagi, sest puudub arusaam, mida see tantsuõpetaja kõrgharidus ikkagi sisaldama peaks (kas balletti, tuljakut või rumbat). Oleme arusaamisel, et olles natuke hea kõiges, ei oska me ühtegi asja põhjalikult ning see ongi õige, pigem olla oma ala asjatundja kui teada kõigest vaid pisut.

Korrektuse huvides olgu siinkohal öeldud, et Tallinna Ülikooli koreograafia osakon- nas on võimalik saada magistrikraad erialal „koreograafia-tantsuõpetus“, mis sisal- dab 120-punktilist koreograafia eriala magistriprogrammi. Paraku aga eeldab see- gi kraad lisaks veel 60-punktilise õpetajakoolituse läbimist. Seega, isegi magister erialanimetusega õpetaja ei tähenda tantsuõpetaja puhul veel seda, et võiks kooli õpetama minna.

Mina õppisin võistlustantsu treeneriks ja seltskonnatantsu õpetajaks Eesti Tantsu- õpetajate Liidus, kus korraldati vastavaid kursusi ning anti välja diplom. Edaspidi olen pidanud tantsutreenerina end tõestama mitmeti, koolitusi, seminare ja tun- de enese arendamiseks on aja jooksul võetud sadu. Tänapäevaks on mul ka

Eesti Olümpiakomitee poolt aktsepteeritud treeneri IV tase. Selleks, et koolis õpetada, tuli aga lisaks oma alal spetsialiseerumisele kõrgharidus omandada hoopis teises vallas. Tol hetkel valisin noorsootöö, et omada pedagoogilist kõrgharidust. Täna on päevaks on aga bakalaureuse kraadist koolis ikka vähe, rakenduslikust kõrgharidusest rääkimata. Vaja magistrit, soovitatavalt pedagoogilise eriala magistrit. Mida ma siis nüüd teen? Ühest otsast olen omandatud alal juba koolitanud teisi õpetajaid, olen kehalise kasvatuse tantsuosa üheks autoriks, käin ladina tantsude ajaloost rääkimas muusikaõpetajate täiendkoolitusel ja teisest otsast – minu erialal magistrit teha jällegi ei saa. See on kurb, sest kogemusi ju on, magistritöö mahus on koolitusi ja koolitusmaterjale koostatud, nende järgi õpetatud, tagasisidet saadud ning sellest võiks töö kokku kirjutada küll. Aga mis erialal, et kool mind pärast rõõmuga tööle hoiaks/tööle võtaks ning et saaksin oma teadmisi jagada kõrgkooliski? Kõrgkoolis õpetamiseks on varsti vaja olla juba doktor. Ja kurb on ka see, et ma ju teen tööd, arenen ning tahaksin oma kogemusi kasutades õpingute teel järgmisi samme astuda. Paraku ei ole see võimalik. Kusjuures, oma erialal tasemel püsimine eeldab veel lisaks üsna suures mahus enesetäiendust, mis võtab aega, kuid mida ei aktsepteeri näiteks kool, sest koolitusi ei korraldata üldhariduskoolide õpetajatele vaid võistlustantsu treeneritele.

Sel suvel käisin nõustamisel Tallinna Ülikoolis ning kompromiss oli selline, et astuma peaksin näiteks kutseõpetaja magistri erialale. Valikuid oli teisigi, kuid see tundus nõustajaga arutades kõige enam sobivat mulle, kel on eelkõige vaja vormistada magister pedagoogilisel alal. Keeruliseks teeb aga asja see, et nagu igal alal, on ka kutseõpetajate õpetamisel ju tegelikud sihid ja sihtgrupp paika pandud ja ilmselgelt pole see riigi ega ülikooli arvates magistrita tantsuõpetaja. Niisiis tuleb õppida taas aineid, mis ei meeldi ning kuulata juttu, mis pole tegelikult mulle mõeldud. Nii õppisin juba kord noorsootöötajaks, jättes kogu see 3 aastat muljet, nagu oleks minu unistus olla koolis huvijuht või vallavalitsuses noorsootöötaja. Aga mis sa hädaga teed, kõrgharidust oli vaja. Nüüd on vaja magistrit, järgmiseks doktorit ning ikka erialal, mis pole see „päris minu“.

Miks meil ei ole Eestis tantsuõpetaja kutset sellisel moel, et seda ka kool aktsepteeriks? Kust peaks selline eriala alguse saama ning mida peaks sisaldama kooliprogramm, et gümnaasiumi lõpetaja tahaks/ saaks teha vastava valiku? Need küsimused on tänaseks vastamata. Aga kallid tantsuainimesed, üheskoos jõuame ehk ühel päeval ikkagi selleni, et kooli programmis on tantsuõpetus sama elementaarne nagu näiteks muusikaõpetus või kunstiõpetus ning tantsuõpetajaks on võimalik õppida ülikoolis, nii bakalaureuse, magistri kui ka doktori tasemel! Seniks ma lähen ja arenen mõnel muul alal...

KOMMENTAAR TÜ VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA (TÜ VKA) ETENDUSKUNSTIDE OSAKONNA TANTSUKUNSTI ÕPPEKAVALT.

Anu Sööt, osakonna juhataja, tantsupedagoogika lektor.

Kahjuks on praegu tõesti nii, et TÜ VKA tantsukunsti õppekava lõpetamine tantsuõpetajana annab õiguse töötada vaid huvihariduse tasemel. Miks? Sest riikliku õppekava nõuetes peab üldhariduskooli õpetajal olema vähemalt magistrikraad. TÜ VKA ei anna selles valdkonnas magistrikraadi, sest kõrgharidusreformi tuultes ning ka varasemalt, on ülimalt keeruline avada uut õppekava. Oleme üritanud, kuid kahjuks ei ole õnnestunud. Ei nähta perspektiivi.

Hoolimata sellest õpetavad kultuuriakadeemia lõpetanud tantsuõpetajad ka üldhariduskoolides. Tegelikult on ju oskused ja pädevus vägagi olemas. Ja asi ei ole selles, et lõpetajad ei oskaks anda erinevaid tantsustiile. Professionaalsel tasandil on kindlasti vaja spetsialiseeruda, kuid üldhariduse tasandil oskab üks tantsuõpetaja õpetada nii balletti kui sambat. Arusaam, mida peab pakkuma tantsualane kõrgharidus, on samuti vägagi selge – “Õppekava sisuliseks lähtepunktiks on tantsukunst kaasajal nii pedagoogilises kui kunstilises perspektiivis. Märksõnadena – kaasaegne tantsuõpetaja, tantsukunsti suhe

teiste kunstidega, kaasaegse tantsukunsti interdistsiplinaarsus, pärimuskultuur tantsus ja selle edasikandmine. Esmalt läbivad tudengid üldettevalmistuse ja saavad baasi tantsukunstiga tegelemiseks (ehk arusaamise kehast ja oskuse sellega tööd teha). Lisaks sellele õpitakse tantsutehnikaid ja nende interpretatsiooni. Kolmas sama tähtis komponent õppes on loovuse arendamine, improvisatsioon, tantsukompositsioon ning tantsuetenduste loomine.

Tantsukunsti õpet läbi praktika ja kehalise kogemuse toetavad teoreetilised ained, mis annavad tantsukunsti ajaloolise tausta ning arusaamise tantsukunstist tänapäeval, oskuse mõista ja mõtestada kaasaegset tantsukunsti.

Kogu õppeprotsessi toetab erialane ja pedagoogiline praktika, mis annab ettevalmistuse tulevaseks tööks tantsuõpetajana.

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia tantsukunsti õppekava läbinu saab rakenduskõrghariduse diplomi ning vastavalt omandatud suunale tantsuõpetaja kutse.” (TÜ VKA sisseastumisteamnik, 2012).

Palju sõltub siiski koolist, koolijuhist. Kuidas tantsu mõistetakse, hinnatakse, väärtustatakse. Sundida kedagi üldhariduskoolis tantsu õpetama, seda õppekava võtma ei saa. Ilmselt ei tohikski. Lahendused on pigem erandid kui reeglid ja iga kool on seni lahendanud selle oma äranägemise järgi. Väikese sammu tantsuõpetuse kooli viimisel andis kehalise kasvatuses olev tantsuline liikumine. Mõnes koolis rakendatakse tantsuõpetust valikainena.

Üldine seisukoht on, et ei ole vahet, kas õpetaja on eesti keele või tantsuõpetaja, mõlemal peab olema pedagoogiline kõrgharidus magistritasemel. Viljandi kultuuriakadeemia lõpetanu peab üldhariduskoolis õpetamiseks lisaks olemasolevatele erialastele oskustele juurde õppima vastavas mahus pedagoogilisi, st õpetajakoolituse aineid. Näiteks õpetaja kutseaasta. Või minema magistriõppesse. Hetkel paremat lahendust üldhariduskooli jaoks ei ole.

KÜSIMUSI RAHVATANTSUST MÕTLEMISEKS

Sille Kapper

(Rahva)tantsu õpetaja ja uurija

Tänavu möödus 110 aastat ühe Eestimaa 20. sajandi kultuurielu suurkuju, rahvatantsujuht Ullo Toomi sünnist. Novembri keskpaigas tuli sel puhul Eesti Rahvusraamatukogusse kokku suurem jagu kodumaiseid rahvatantsutegelasi, sekka väliskülalisigi. Toomi nimi ehk tema pikk elukäik ning mitmekülgsed tegevused ja pärand olid saanud heaks ettekäändeks mõtelda ja rääkida enamvähem kõigest, mis rahvatantsuväljal kellegi jaoks oluline.

Kuulajate ette toodi erinevaid arutlusi, teravaid probleemipüstitusi, rangeid õpetussõnu, ajalooülevaateid ja emotsioone. Iga esile toodud teema oli kellegi jaoks tähtis ja ükski ei jäänud vastukajata saali poolt. Loodetavasti näeb Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi eestvõttel tulevikus ilmavalgust kogumik konverentsiettekanete täistekstidega, vähemalt on selline idee korraldajate suult kõlanud.

Keeruline on siiski püüda kirjasõnasse osavõtjate elavas diskussioonis kõlanud ideid ja mõttepoegi. Kuigi võrratult huvitav. Nii sigineski minu isiklikku uurimispäevikusse konverentsipäevade jooksul seitse lehekülge märkmeid ja küsimusi, millest mõnda tahan siinkohal lugejaga jagada.

- Miks peetakse rahvuslikku identiteeti nii sageli rahvatantsuharrastuse liikumapanevaks jõuks?
- Kas eestipärasust (eestilikkust, eestlaslikkust) saab tantsida või kirjeldada? Kuidas?
- Tantsu sõnaline mõtestamine võiks olla kohases proportsioonis tegeliku tantsimisega. Kummale poole me tänases Eestis üldiselt kaldu oleme, kas sõnastame liiga palju või vähe?

- **Rahvatantsuliikumine tegeleb paljuski traditsiooniliste väärtuste ülekandmisega nüüdisaega, teadlikult ja ebateadlikult. Kui palju kriitilist mõtlemist oleks seejuures vajalik või asjakohane?**
- **Mida me tegelikult pärimustantsust ja -muusikast teame ja mida me (veel) ei tea?**
- **Kas tark süntees (mõistete, stiilide vm) terava vastandamise asemel on alati lahendus? Millal ei ole?**
- **Vähesed esinejad saavad mööda tantsupidusid mainimata. Tantsupeod on kogu rahvatantsuvaldkonna ülitugev dominant. Kas ehk juba liiga tugev? Milliseid ohte rahvatantsualase tegevuse tantsupeo-kesksus kaasa toob? Milliseid tagajärgi on juba toonud?**
- **Kas riiklikult toetatud Rahvatantsumuuseumi asutamine oleks Eesti oludes utopia? Varadest, mida selles muuseumis säilitada, puudust ei tuleks, aga kellele või milleks?**
- **Kas väide „Rahvatantsija tahab teada 'kuidas', aga 'miks' pole oluline“ on tõsi või mitte?**
- **Kas rahvatantsija peaks küsima miks-küsimusi? Miks?**
- **Milline roll on rahvatantsuharrastuses tantsija tahtel, teadlikul kehakasutusel ja improvisatsioonil?**
- **Kas rahvatants on pigem tervislik või pigem ebatervislik tegevus? Kuidas muuta rahvatantsuharrastus tervislikumaks?**

Meile meeldib kuulda seda, mida me juba teame, ja kaasa noogutada. Vahel me keeldume kuulmast seda, mida me teada ei taha, sest see ei haaku meie olemasoleva maailmapildiga (vähemalt mitte sel viisil, nagu me sooviksime). Erinevaid vaatepunkte ning viise rahvatantsust mõtlemiseks on arvatavasti sama palju kui inimesi. Ükski pole teistest õigem ega valem. Ehk inspireerib mõni ülaltoodud küsimustest lugejaid omakorda edasi küsima, arvama ja arutlema, miks mitte ka Tantsuinfo Kuukirja veergudel?

EES OOTAMAS ESIETENDUSED

PILET KUSKILE

OMAtsirkus & Helen Reitsnik, Tiina Mölder

13.12/ 14.12/ 15.12/ 20.12/ 21.12/ 22.12 kell 18.00

Kanuti Gildi SAALis

Lavastus võtab vaataja kaasa vahvale seiklusele, toetudes noorte tsirkuseartistide võimekusele ja oskustele turnimises, pallide loopimises ja kinni püüdmises, üksteise üles tõstmises, trapetsil rippumises, kangas keerutamises, kõrgele ja pööretega hüpetes, silla viskamises ning õhku tõusmises. Et jõuda kuskile, pead lunastama pileti kuhugi. Head reisi!

Juba 10 aastat on OMAtsirkus rikastanud Tallinna jõulueelset kultuurielu omanäoliste tsirkuseetendustega, kus kohtuvad erinevad etenduskunstid – tsirkus, tants, teater, muusika jt. Etendused on saanud positiivse hinnangu ja pälvinud suure publiku huvi. OMAtsirkus on käinud oma etendustega nii Häädemeelel, Kihnus, Pärnus, Tartus, Varblas, Rakveres, Riias, Liepajas, Nordsköppingis kui ka Berliinis, New Yorkis ja Washington DCs jne .

Enam infot: www.omatsirkus.ee / <http://www.saal.ee/event/549/>

**~~“MEID EI OLNUD.
ME OLIME.
JA MEID EI OLE JÄLLE.”~~**

Taavi Eelmaa & Taavet Jansen

23.12/ 27.12/ 28.12/ 29.12/ 30.12/ 22.12 kell 19:30

Püha Vaimu SAALis

Keha on ümbrik ja hing on kiri, mis leevendab armastajate üksildasi südameid.
Veel siin, sellel planeedil.

Sellesama elu jooksul.

Meie oleme Taavet ja Taavi firmast Kuujõe Cargo. Kui vaja, viime Sinu paki ära ka läbi tähtede ja universumite, eksistentsist transtsendentsi. Meie käed on viimased, mis puudutavad Sinu ja Tema hinge.

Ootame Sind Jõulupühade ajal! Räägime Tiibeti Surnuteraamatust, mängime bändžot, laulame, sureme ja ärkame surnuist taas üles.

Ja nagu Jõulupühade ajal ikka, heliseb kell.

Aga see ei ole jõulukell.

“Meid ei olnud.

Me olime.

Ja meid ei ole jälle.”

on nende teine ühiselt loodud lavastus,

“Viimased korraldused neile, keda ma kunagi olen armastanud”
esietendus 2009 aastal.

NB! Etendusele 27. detsembril järgneb vestlus kunstnikega.

Enam infot: <http://www.saal.ee/event/548/>

“JÕULUD. VIIMAST KORDA”

Dmitri Harchenko tantsulavastus

19.12/ 21.12/ 18.01.2013/ 19.01.2013 kell 19:00

Hopneri majas (Raekoja plats 18)

Dmitri Harchenko humoorikas võtmes lahendatud tantsulavastus elustab vaataja silmis tunteid ja vähemtuntuid lugusid folkloorist, aga ka õuduslugusid uudsemast rahvaloomingust. Kaasaegsele koreograafiale ja stseenidele 21. sajandi inimese igapäevases elust lisanduvad semiootilised kujundid ja kergesti äratuntavad ebausu kujud, mis tihtipeale panevad inimest käituma mitteharjumuspäraselt. Visuaalset poolt toetavad videokujundus, elavas esituses löökpillimuusika ning keskaegse Hopneri maja ruumistik.

„Kui proua silmapilk käsku ei täitnud, vedas ta tema karvupidi pakule, rõhus pahe- ma käega pea maha ja võttis kirve paremasse kätte, tahtes naise elule otsa teha“.

Info: www.tantsuteater.blogspot.com / www.tantsuteater.ee

heili@tantsuteater.ee / +372 55 526039

LUGEMISEKS

Imelik essee pungi ainetel

Kairi Prints / Sirp / 07.12.2012

Pealelend. Priit Raud

Tambet Kaugema/ Sirp/ 30.11.2012

Kaasamis- ja individuaalkriitika – kirjutada või mitte?

Ott Karulin / Sirp / 30.11.2012

Hundid söönud, lambad terved. Teatريفestival „Baltoscandal” 4.—7.VII 2012

Hedi-Liis Toome / Teater.Muusika.Kino / oktoober 2012

Kanuti Gildi saalis “Materjali vastupanu”

Maris pajuste / Delta / 12.11.2012

Kaks küsimust noortele näitlejatele ja tantsijatele

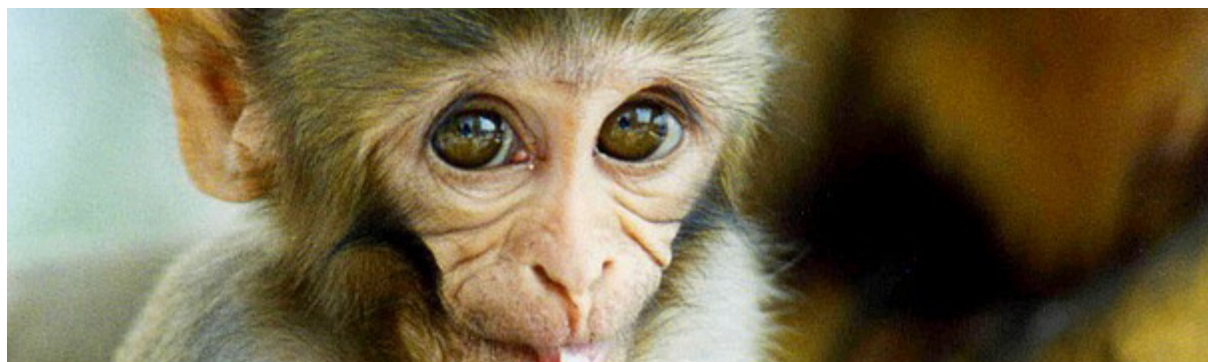
Marja Leisk / Mürileht-online / 13.11.12

The Pedagogy of Recognition. Dancing Identity and Mutuality.

Raisa Foster/ Tampere Ülikooli doktoritöö

Videokene Fine5 Tantsuteatri lavastusest

“Enne kui minna, ma ütlen”

~~PEEGELNEURONITEST,~~ ~~VISUAALSETEST STIIMULITEST~~ TANTSUTRENNIS

Joonas Kollom

Peegelneuronid avastati 90ndate keskel Itaalias. Giacomo Rizzolatti ja tema kaas-
lased uurisid makaakide ajudes neuronite tööd lihtsate liikumistegevuste käigus.
Kompuuter registreeris üksikute neuronite aktiivsust kui makaak teatud kindlat
liigutust sooritas. Kui ahv sirutas käe, et haarata tema ees olev pähkel, olid aktiiv-
sed ühed teatud neuronid ja nii alati kui ta seda liigutust kordas. Suure üllatusena
leidsid teadlased, et kompuuter registreeris kõnealuste neuronite töö ka siis kui
ahv vaatas kedagi teist sama liigutust tegemas – neuronid, mis arvati olevat liigu-
tuse põhjustajaks, töötasid ka seda liigutust jälgides. Hiljem tuvastati samamoodi
käituvad neuronid ka inimese ajus. (Calvo-Merino 2010)

Praeguseks on neuroteadlastel erinevaid teooriaid peegelneuronite, mida nende avastamise viisi järgi naljatledes ahv-näeb-ahv-teeb neuroniteks kutsutakse, funktsiooni kohta. Näiteks arvatakse nad olevat empaatia aluseks. Ühe teooria kohaselt on empaatia intellektuaalsete protsesside tulemus – teise kingadesse astumine (või siis mõtlemine). Toetudes peegelneuronite avastusele eksisteerib ka arvamus, et empaatia on hoopis vahetum reaktsioon – vahetu tundmine, teise emotsioonide jagamine. (First Direct 2010) Sellele viitab ka eestikeelne sõna kaastunne.

Nähes kedagi viga saamas on meie reaktsioonid nähtule sageli üsna füüsilised: grimmassid, kaitseasendid, oiged. Umbes nagu tunneksime teise valu, ebamugavust. Tean tantsijaid, kellele ei meeldi vaadata teisi tantsijaid tegemas liigutusi, mida neil endal valu või ebamugav teha on.

California Ülikooli neuroteadlane V.S. Ramachandran kirjeldab raviprotsessi, kus inimesed, kes tunnevad fantoomjäsemes (jäse, mis on amputeeritud, kuid mida inimene ikka fantoomina tunneb) valu leiavad leevendust kui vaatavad, kuidas teisel inimesel vastavat jäset masseeritakse. Et me sellisel viisil läbi nende neuronite omavahel ühenduses oleme, kutsub Ramachandran peegelneuroneid Gandhi neuroniteks. (Ramachandran 2009)

Andrew Weil, integratiivse meditsiini pioneer USA'st räägib häälestuspõhimõttest, mille järgi kaks teineteise läheduses vibreerivat keha üksteise võnkesagedusele häälestuma hakkavad – s.t. kummagi võnkesagedus muutub, et rohkem sarnaneda teise võnkesagedusega (põhimõte, mida kasutatakse muusikateraapias). Üks näide sellisest häälestuspõhimõttest on fakt, et koos elavate naiste menstruaaltsükklid tihti kattuma hakkavad.

Inspireerituna uurimustest peegelneuronite kohta oli minu uurimustöö üheks peamiseks oletuseks, et teatud kindla füüsilise tegevuse vaatlemine parendab vaatleja hilisemat sama tegevuse sooritust. Justnagu talletuks tegevus meie liikumismällu pelgalt selle jälgimisest. Olen puutunud kokku inimestega, kelle puhul see nii on paistnud olevat. Näiteks üks õpilane, kes elas aastaid oma vanemale vennale võistlustantsu võistlustel kaasa ning jõudis hiljem väga lühikese harjutamise ajaga kõrgesse tasemeklasi.

Et oma oletust tõestada, tegin katse, kus õpetasin kahele rühmale tudengitele žongleerimist, kasutades ühte rühma juhendades ainult suulisi juhtnööre ning teise puhul ainult ettenäitamist. Ettenäitamist kasutasin teise rühma puhul ohtralt – kui neil välja ei tulnud palusin neil alati vaadelda kuidas oleks vaja teha, seejuures midagi seletamata. Minu taotlus oli neid visuaalselt õpitavast tegevusest “üle ujutada”.

Katse osalenutega kohtusin viiel korral. Kahel korral kõigiga koos, et jagada osalejad võimalikult võrdse tasemega gruppidesse. Kolmel korral kohtusin mõlema grupiga eraldi.

Katse tulemustest järeldasin, et žongleerimist jälginud rühma areng oli (oluliselt)

kiirem kui juhtnööre saanud rühma oma. Katses osalenute arengu kontrollimise eesmärgil palusin neil iga kohtumise lõpus žongleerida nii kaua kui nad palle pillamata suudavad ning oma visete arv kokku lugeda – ehk teiste sõnadega rekordeid teha. Teisel rühmal olid (ühe erandiga) rekordid peaaegu kaks korda suuremad. Kõnealust katset tasuks korrata suurema osalejate ja kokkusaamiste arvuga, mis võimaldaks teha katse tulemustest veenvamaid järeldusi.

Toetudes katse tulemustele ja uurimustele peegelneuronitest järeldasin, et vaatlemine (eeskujuliku visuaalse stiimuli olemasolu) on tantsutunnis tõhus õppevahend, mis kiirendab õpitava materjali vastuvõtmist. Kindlasti on seda otstarbekas kasutada tunni erinevates osades, näiteks siis kui õpilane on vigastatud või ei saa muul põhjusel tundi kaasa teha. Arvan, et sel puhul võib ka videode vaatamisest kasu olla.

Uurimustöös arutlesin veel, kas kiiremini õppimine ja sellega seoses ettenäitamise liigne kasutamine on tingimata tantsuõpetuse erinevaid eesmäärke silmas pidades parim valik.

„Kui me laseme õpilastel avastada oma viisi, kuidas õppida mingisugust oskust, võivad nad veeta rohkem aega, et omandada mingisugust liikumisjada (rääkisime sel puhul žongleerimisest), aga samas võivad nad sellisel viisil mõista ka paremini selle liikumise aluseks olevaid printsiipe, mis võimaldab neil areneda kergemini ja kiiremini ühelt õpitud liikumiselt järgmisele,“ avaldas oma arvamust USA'st pärit tantsuõpetaja Frey Faust, kui temaga sellest rääkisin.

„Õppimine, nagu elugi, on teekond. Kujutlege reisijaid, kes kohtuvad ühes lähetekohas, et minna ühte teatud kaugel olevasse sihtpaika. Nad kõik võivad valida erinevaid transpordivahendeid ning radasid. Need reisijad võivad minna lennukiga, rongiga, autoga, paadiga, jalgrattaga või isegi jala, olenevalt sellest, mida nad soovivad oma teekonna jooksul kogeda. Reisija, kes valib lennuki saabub kohale väga kiiresti, omades saabudes uusi kogemusi. Ometi õnnestub jalgratta valinud reisi- jal näha ka ümbrust, kohtuda ja rääkida tee peal inimestega juttu, võibolla isegi saada kutse õhtusöögile ja kogeda kohalikku kööki. Kogemused, mida reisija teel olles kogub, määratlevad selle, kuidas ta ennast tunneb ja milliseid mõtteid mõtleb kohale jõudnult. Lisaks võib sihtpaika minna mitut erinevat teed pidi. Jah, maantee on kiirem, kuid mõnikord võib teesulg sundida ootamatule ümbersõidule, mis võimaldab reisijal saada uusi, ebatavalisi kogemusi. Samuti on teinekord värskendav peatuda, et pidada üks piknik,“ kirjutab Elizabeth Gibbons oma raamatus *Teaching Dance: The Spectrum of Styles*.

Pidades silmas neid vaatekohti otsustasin uurida üheksa eesti tantsuõpetaja seas korraldatud küsitluse abil, millisel määral on eesti tantsuõpetajad ettenäitamise erinevatest mõjudest teadlikud ning kuidas kasutavad seda teadlikkust oma õpetajatöös. Samuti uurisin, millised on nende tantsuõpetajate arusaamad tantsuõpetuse eesmärkidest.

Küsitluse vastustest järeldasin et kõik vastanud õpetajad olid vähemal või rohkemal määral teadlikud, et ettenäitamine avaldab õpilasele erineval viisil mõju. Kõik tantsuõpetajad arvasid, et hea eeskuju on tõhus töövahend ja kasutasid ettenäi-

tamist oma tundides. Mõned arvasid, et ettenäitamine on õpilastele hea inspiratsiooni allikas. Arvati ka, et liigse ettenäitamise ohuks võib olla õpetaja kopeerima hakkamine.

Viis tantsuõpetajat leidsid, et mõnikord on targem hoiduda ettenäitamisest. Kuidgi arvati, et liigne ettenäitamine võib blokkeerida õpilase kehatunnetuse, hoiduti ettenäitamisest põhiliselt improvisatsiooniliste ülesannete puhul, aga mitte tunni teistes osades (miski, mida käesoeva artikli autori meelest võiks kaaluda).

Tantsuõpetusel oli vastanud tantsuõpetajate arvates mitmeid eesmärke. Pakuti kehatunnetuse arengut (nii enda kui paarilise); füüsilise arengut, kuhu alla kuulub koordinatsioon ja tasakaal; tantsutehnika arengut; sotsiaalse suhtlusoskuse arengut; musikaalsuse arengut; tantsukunsti kui kunstiliigi mõistmise arengut; võistlusteks ettevalmistamist; karjääriks ettevalmistamist; keha seaduste teadvustamist.

Arvan, et kõiki neid eesmärke silmas pidades on kasulik teadvustada ettenäitamisest tulenevad tantsuõpetaja poolsed mõjud, nii negatiivsed kui positiivsed.

Uurimustöö, mida tutvustasin oli pilootuurimus, mille üks peamisi eesmärke oli tuua kõnealune teema tantsuõpetajate teadvusesse, et tantsuõpetajad saaksid kasutada ettenäitamist oma tundides põhjalikumalt läbikaalutletud viisil. Ühtlasi oli käesoleva uurimustöö üks lisaeesmärk tutvustada uurimusi peegelneuronitest. Tuvumine huvitavate teaduslike avastustega protsesside kohta, mis on meid alati ümbritsenud, võib aidata seada nii mõndagi näiliselt igapäevast hoopis uude valgusesse.

Allikad:

Calvo-Merino, B. (2010). Neural Mechanisms for Seeing Dance – The Neurocognition of Dance: Mind, Movement and Motor Skills / ed. Bläsing, B., Puttke, M., Schack, T. New York: Psychology Press. 153-176

Ramachandran, V. (2009). The Neurons That Shaped Civilization. (16.10.11)

First Direct Recording Made of Mirror Neurons in Human Brain. (2010). Science Daily. 12.04.2010 (15.02.2012)

~~„TANTSIJALT TANTSIJALE“ TREENINGUTE PLAANI SELLE AASTA VIIMASEKS KUUKS~~

1.-16. detsember

E kell 10.00-11.30 Ballett, Xenia Rudakova

T kell 10.00-11.30 Ballett, Xenia Rudakova

K kell 10.00-11.30 Kaasaegne tants, Maria Uppin

N kell 10.00-11.30 Kaasaegne tants, Maria Uppin

17.-21. detsember

E kell 10.00-11.30 Kaasaegne ballett, Maria Goltsman

T kell 10.00-11.30 Kaasaegne ballett, Maria Goltsman

K kell 10.00-11.30 Kaasaegne tants, Maria Uppin

N kell 10.00-11.30 Kaasaegne tants, Maria Uppin

tantsijalt tantsijale“ treeningud toimuvad Tallinna Tantsuakadeemias
(Estonia pst 9).

Treeningute hinnad on vastavuses Tallinna Tantsuakadeemia hinnakirjaga.

Eesti Tantsukunstnike ja Eesti Tantsuhariduse Liitude liikmetele kehtib soodus-
hind: kümme korra kaart (38,- eur)

~~JAANUARIS TOIMUB VIII RAHVUSVAHELINE LINDY HOPI TANTSUVÕISTLUS LUMEPALLITURNIIR~~

Piret Torm-Kriis

LUMEPALLITURNIIRi peakorraldaja

19.jaanuaril 2013 peetakse Tallinnas Kristliku Nelipühi Kiriku Toompea koguduses (Toompea 3) kaheksas rahvusvaheline lindy hopi tantsuvõistlus LUMEPALLITURNIIR. Tegemist on üle aasta Tallinnas korraldatava sündmusega, mis esmakordselt leidis aset 1999. aastal ning on üle aasta toimunud tänaseni. LUMEPALLITURNIIRi korraldab Eesti Swingtantsu Liit koos tantsutrupiga MODUS.

2013.a. LUMEPALLITURNIIRil võisteldakse kolmes kategoorias:

- 1) lindy hopi improvisatsioon – rõhk on tantsupaaride võimel improviseerida kõlava muusika saatel;
- 2) lindy hopi show – tantsupaarid esitavad lavastatud show;
- 3) tiimid – koosnevad vähemalt 8st tantsijast ja esitavad lavastatud tantsu, mis peab sisaldama 2/3 ulatuses ükskõik millist swingtantsu.

Võisteldakse neljas vanuseklassis:

- 1) lapsed – kuni 8a.
- 2) noored – 9-15a.
- 3) täiskasvanud – 16a. ja vanemad
- 4) seeniorid – 40a. ja vanemad

Lindy hopi improvisatsiooni kategooria finaalis mängib noortele, täiskasvanutele ja seenioridele swingbänd MAGUSMARI. Sama bänd tantsitab ka publikut ja võistlejaid võistlusvoorude vahel ja järel, laulab Pirjo Levandi.

Võistlejaid hindavad kohtunikud Inglismaalt, Lätist ja Leedust. Inglismaa kohtunik Julie Oram viib järgmisel päeval, 20.jaanuril Eesti Rahvusvahelise Koolis (Juhkentali 18) läbi lindy hopi workshopid erinevatele tasemetele. Oodatud on kõik huvilised!

LUMEPALLITURNIIRi 2013 absoluutvõitja on täiskasvanute klassi parim impro, show ja tiimi kategooria kokkuvõttes. Auhind on rahaline pluss au ja kuulsus. LUMEPALLITURNIIRi 2013 lootuste auhind on noorte klassi parimale impro, show ja tiimi kategooria kokkuvõttes. LUMEPALLITURNIIRi 2013 tubliduse auhind on laste klassi parimale impro ja tiimi kategooria kokkuvõttes.

Karikad, medalid kategooriate ja klasside parimatele. Diplomid kõigile osalejatele. Eriauhinnad toetajatelt.

Ootame LUMEPALLITURNIIRile võistlejaid nii kogu Eestist kui välisriikidest. Tiimide kategoorias sobivad esitamiseks ka mitmed festivalidel Koolitants ja ERT festival nähtud tantsud. Täpsem info www.swingtants.ee ja www.hot.ee/modus.

Fotol: 2011.a. LUMEPALLITURNIIRi absoluutvõitjad Tanel Talumees ja Moonika Saar.

~~FINE 5 TANTSUTEATRI LAVASTUST “MANDALA” ON TALLINNAS VÕIMALUS NÄHA VEEL 22. JAANUARIL~~

2012 aasta sügisel tähistas Fine5 Tantsuteater oma 20ndat aastapäeva uuslavastusega „Mandala“, mis keskendus tähenduste tekkele ja nende kaduvusele. Taas on Tallinnas võimalik seda lavastust näha 22. jaanuril Teatris NO99, kuid hiljem tuleks lavastuse vaatamiseks sõita juba Venemaale või Leetu.

Teatريفestivali Kuldne Mask ekspertkogu juht Larissa Barõkina on “Mandalast” kõnelenud järgmiselt: „Lavastus paneb vaataja mõtlema ja väga sügavalt vaadatut läbi tunnetama. Etendus ehitub üles meditatsioonirütmis ja seda ei ole ilmselt lihtne vaadata neil, kes elavad pidevas kiires rütmis, kiiretes piltide vahetuses. Siin pakutakse meile täiesti teist suhtumist elusse, tegelikkusesse ja see on imeline. Meid haarab see seisund. Trupp on suurepärase, kuid nende juhid Tiina ja Rene on laval lihtsalt võlurid.“ („Subboteja“, Kanal 2, 1.12.2012)

Piletid: 8/10/15 eur Piletilevis

Vaata lisaks: www.fine5.ee

~~ALGAS REGISTREERIMINE FESTIVALILE „KOOLITANTS 2013”!~~

3. detsembril avati taaskord registreerimine festivalile “Koolitants 2013”. Registreerimine kestab kuni 21. detsembrini ning seda saab teha vaid internetikeskkonnas, Koolitantsu kodulehel (www.koolitants.ee)

15 maakondlikku vooru toimuvad ajavahemikus 23. jaanuar - 17. veebruar:

K23.01 – Valgamaa, Valga Kultuuri- ja Huvialakeskus

N24.01 – Põlvamaa, Põlva Huvi- ja Kultuurikeskus

R25.01 – Võrumaa, Võru Kultuurimaja „Kannel“

L26.01 – Tartumaa, Vanemuise teatri väike maja

P27.01 – Tartumaa, Vanemuise teatri väike maja

R01.02 – Harjumaa, Viimsi Keskkool

L02.02 – Ida-Virumaa, Kohtla-Järve Kultuurikeskus

P03.02 – Lääne–Virumaa, Rakvere teater

R08.02 – Hiiumaa, Kärkla Kultuurimaja

L09.02 – Pärnumaa, Pärnu Kontserdimaja

P10.02 – Viljandimaa, Viljandi teater “Ugala”

N14.02 – Jõgevamaa, Jõgeva Kultuurikeskus

R15.02 – Järvamaa, Paide Kultuurikeskus

L16.02 – Tallinn, Raplamaa, Läänemaa, Salme Kultuurikeskus

P17.02 – Tallinn, Raplamaa, Läänemaa, Salme Kultuurikeskus

4 piirkondlikku vooru toimuvad ajavahemikus 17. - 24. märts:

P17.03 – Võru, Kultuurimaja „Kannel“

T19.03 – Pärnu Kontserdimaja

R22.03 – Jõhvi Kontserdimaja

P24.03 – Tallinn, Salme Kultuurikeskus

Finaal toimub 6-7. aprill Salme Kultuurikeskuses.

Eesti Tantsuagentuuri poolt korraldatav “Koolitants” on Eesti populaarseim ja suurima osalejate arvuga üritus tantsu harrastavatele lastele ja noortele. 1995. aastal alguse saanud loometantsufestival on avatud kõikide tantsustiilide harrastajatele ja erineva tasemega tantsurühmadele. Festivali “Koolitants” eesmärk on mitmekülgset ja laiapõhjaliselt edendada Eesti tantsuelu tekitades võimalikult paljudes lastes ja noortes huvi tantsu vastu ning läbi laste ja nende vanemate jõuda selleni, et Eesti ühiskond väärtustaks enam tantsukunsti. 2012. aastal osales festivalil Koolitants 274 tantsutruppi, kes esitasid 613 algupärast tantsu. Kokku osales festivalil 5830 4-20-aastast noort tantsuhuvilist.

Festivali korraldab Eesti Tantsuagentuur.

Lisainfo:

Ann-Marii Reiväli

Festivali „Koolitants 2013” projektijuht

E-mail: ann-marii@koolitants.ee

Tel: 55 630 720

TALLINNA LINNATEATRI 7. RAHVUSVAHELINE TEATRIFESTIVAL “TALVEÖÖ UNENÄGU” PA- KUB TASUTA ÕPITUBASID

17.-21. detsembrini toimub teatrifestival “Talveöö unenägu”, mis sel aastal kannab alapealkirja “Ladina-Ameerika unelm” (lähemalt <http://festival.linnateater.ee/>). Lisaks värsketele nopetele Tšiili, Peruu, Argentiina ja Boliivia teatrist ja ladina-ameerika kultuuri tutvustavale kõrvalprogrammile toimub ka kaks õpituba kõiki- dele teatrikunstist huvitatuile, mille annavad peruu lavastaja Miguel Rubio Zapato ja boliivia lavastaja Diego Aramburo. Õpitoad on tasuta, eelregistreerimine kuni 5. detsembrini meiliaadressil l.malter@linnateater.ee või telefonil 6650 827.

Enam infot: <http://festival.linnateater.ee/programm-2012/>

BIOMECHANICS. PSYCHOLOGICAL GESTURE. PHYSICAL ACTION

Russian Theatre Tradition

May 27 - 31, 2013 - Austria

Intensive practical workshop for dancers, actors, contemporary circus performers, choreographers and directors focused on the practical exploration of performer’s psycho-physical instrument in the teachings of the Russian outstanding theatrical innovators - Vs.Meyerhold, M.Chekhov and K.Stanislavsky. Participants will explore the principles of Biomechanics, the Psychological Gesture, the Physical Action and the Method of Active Analysis, gain a deeper understanding of psycho-physical approach in contemporary performer’s training and its application in practical work - rehearsal process, performance and teaching.

More details: <http://www.iugte.com/projects/russiantheatretradition>

Several scholarships available.

The workshop language is English. Participants receive the Certificate. Accommodation and meals are organized.